

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli

Työttömien Keskusjärjestön syyskoulutustilaisuus

1.12.2021

Elisabet Heinonen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Mallin tavoitteena on

- Muuttaa työvoimapolitiikan suuntaa passiivisesta aktiiviseen ja kohdentaa palveluja nykyistä tehokkaammin
- Parantaa työllisyyttä noin 9 500 - 10 000 työllisellä
- Uudistaa työttömien palveluita siten, työnhakijalle tarjotaan yksilöllistä työnhaun ja työllistymisen tukea
- Kohtuullistaa työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää siten, että työnhakijoiden oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa

Resurssit

- TE-toimistojen ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilujen resurssitarve on 70 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä vastaa noin 1200 henkilötyövuotta.

Lainsäädäntöehdotuksen aikataulu

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (JTYPL) muutoksia sovellettaisiin myös työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevissa kunnissa

Tavoitteellinen lainsäädännön valmisteluaikataulu:

- eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta antaa mietintönsä esityksestä joulukuun alussa 2021. Tämän jälkeen esitystä käsitellään eduskunnan täysistunnossa**
- tasavallan presidentti vahvistanee muutokset joulukuun loppupuolella 2021**
- muutosten voimaantulo 2.5.2022**

Työnhakijan palveluprosessi

- **Olennaista uudistuksessa on se, että työttömän työnhakijan alkuvaiheen palveluprosessi on aiempaa selvästi tiiviimpi**
  - Alkuhaastattelu järjestetään 5 pv kuluessa työhaun käynnistämisestä
  - Tämän jälkeen työnhakija tavataan kahden viikon välein. Työnhakijalle järjestetään viisi täydentävää työnhakukeskustelua kolmen kuukauden aikana.
- **Nykyisten kolmen kuukauden välein järjestettävien työnhakijan haastattelujen lisäksi työnhakijalle järjestetään puolen vuoden välein kuukauden kestävä jakso, jonka aikana järjestetään kaksi tapaamista**
- **Uudistuksessa lisätään työnhakijalle tarjottavan yksilöllisen tuen määrää niin työhaun alussa kuin sen jatkuessa**
  - Työhaun tuki koskee myös työnhakijoita, joilla on hyvät edellytykset työllistyä
- **Työnhakijan omatoiminen työhaku korostuu (työnhakuvelvollisuus)**

Palveluprosessi

Työnhakuvelvollisuus

- **Työllistymissuunnitelmassa sovitaan työnhakua tukevista palveluista ja haettavien työmahdollisuuksien määrästä. Jokaisen työnhakijan palvelutarve ja hakuvelvoite arvioidaan yksilöllisesti.**
- **Jotta työttömän työnhakijan oikeus työttömyysturvaan jatkuisi, on hänen haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia. Täysi hakuvelvollisuus tarkoittaisi neljän työpaikan hakemista kuukauden aikana.**
  - Työnhakuvelvoitteen voi täyttää monella lailla (mm. hakemalla vähintään kaksi viikkoa kestävää työtä, hakemalla yksilöityä työpaikkaa työtarjouksen perusteella, lisätyön pyytäminen omalta työnantajalta, CV-esittelyt/oman osaamisen markkinointi, etsimällä yrittäjänä tehtäviä työmahdollisuuksia, ilmoittautumalla vuokratyöyritykseen, hakemalla vuokratyöyrityksen paikkaa)
  - Työtön valitsee lähtökohtaisesti itse, mitä työmahdollisuuksia hakee. Haettavien työmahdollisuuksien on oltava sellaisia, joihin työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä.
  - Työnhakuvelvollisuutta voitaisiin alentaa yksilöllisten syiden takia ja silloin, kun työnhaku ei ole tosiasiallisesti mahdollista juuri nyt
- **Jos työnhakija laiminlyö työnhakuvelvollisuuttaan tai ei osallistu palveluihin, hän saa ensin muistutuksen**
- **Korvauksettomien määräaikojen (eli ns. karenssien) kestoja porrastetaan ja muutetaan nykyistä kohtuullisemmaksi**

Työtarjousten rooli osana palvelumallia

- **TE-toimistot ja kunnat voivat jatkossakin tehdä nykyisen kaltaisia työtarjouksia työnhakijalle**
- **Työhaun ensimmäisten kuuden kuukauden aikana työtarjoukset eivät kuitenkaan ole asiakasta velvoittavia työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä**
- **Työhaun kestänyt kuusi kuukautta alkuhaastattelun järjestämisestä, muuttuvat TE-toimiston tai kunnan tekemät työtarjoukset työnhakijaa velvoittaviksi työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä**
  - Jos työnhakija on jo täyttänyt työnhakuvelvollisuuden kun työtarjous tehdään, tarjotun työn hakeminen ei ole velvoittavaa
- **Jatkossa on suotavaa, että jokainen tapaaminen asiakkaan kanssa pitäisi sisältää jonkinlaisen työnvälityksellisen elementin ellei se asiakkaan yksilöllisen tilanteen kannalta ole epätarkoituksenmukaista**

Muistutus

- **Otetaan käyttöön muistutus ja porrastetaan työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää**
- **Muistutus annettaisiin aina, kun työnhakija esimerkiksi jättää saapumatta työnhakukeskusteluun tai jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaansa**
  - Muistutus ei olisi osa työttömyysturvaseuraamuksia, vaan luonteeltaan neuvontaa
  - Tarkoitus on muun muassa ehkäistä ennalta erehdyksestä johtuvia myöhempiä työttömyysetuuden menetyksiä

Työnhakuun ja palveluihin osallistumiseen liittyvät laiminlyönnit

- **työttömyysturva-oikeuden ratkaiseminen olisi riippumaton muistutuksesta**
- **vuoden tarkastelujakso**
  - ensimmäinen laiminlyönti tai vast.: ei seuraamusta
  - toinen laiminlyönti tai vast.: viiden etuuspäivän karenssi (laissa seitsemän kalenteripäivää)
  - kolmas laiminlyönti tai vast.: 10 etuuspäivän karenssi (laissa 14 kalenteripäivää)
  - neljäs laiminlyönti tai vast.: 12 viikon työssäolovelvoite
    - työssäolovelvoitteen täytyminen (eli etuusoikeuden palautuminen) kuten nykyisin
    - poikkeus: kolmen kuukauden ajan alkuhaastattelusta lukien velvoite lakkaa, kun työnhakija korjaa laiminlyöntinsä. Velvoite on voimassa kuitenkin vähintään 10 etuuden maksupäivää. Velvoite voidaan tämän jälkeen asettaa uudelleen, jos kyseessä on jälleen neljäs tai sitä useampi laiminlyönti vuoden aikana
- **vrt. nykyisin ensimmäisestä laiminlyönnistä tai vast. yleensä 60 päivän karenssi ja toisesta laiminlyönnistä tai vast. puolen vuoden kuluessa työssäolovelvoite**

Työstä eroaminen ja erottaminen

- **nykyisin työnhakijalle asetetaan**

- 90 päivän korvaukseton määräaika, jos hän on itse ilman pätevää syytä eronnut työstään
- 60 päivän korvaukseton määräaika, jos hän on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen (eli työnantaja irtisanoo hänet tai purkaa työsopimuksen työntekijän viaksi katsottavasta syystä)
- 30 päivän korvaukseton määräaika, jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää

- **jatkossa työnhakijalle asetettaisiin**

- 45 päivän korvaukseton määräaika, jos hän on ilman pätevää syytä eronnut työstään, tai jos hän on itse moitittavana pidettävällä menettelyllään aiheuttanut työsuhteen päättymisen
- 30 päivän korvaukseton määräaika, jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää

- **ns. pätevät syyt säilytettäisiin nykyisellään**

- **työstä eroamista ei enää otettaisi huomioon menettelyn toistuvuutta (työssäolovelvoitteen asettamista) arvioitaessa**

Työstä kieltäytyminen

- **nykyisin työnhakijalle asetetaan**
  - 90 päivän korvaukseton määräaika, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy varmasta työpaikasta (eli esimerkiksi työpaikasta, jota työnantaja on hänelle tarjonnut)
  - 60 päivän korvaukseton määräaika, jos hän ilman pätevää syytä jättää hakemasta TE-toimiston tarjoamaa työtä
  - 30 päivän korvaukseton määräaika, jos työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa
  - korvaukseton määräaika alkaa 30 päivän kuluttua työstä kieltäytymisestä
- **jatkossa työnhakijalle asetettaisiin**
  - 45 päivän korvaukseton määräaika, jos hän kieltäytyy varmasta työpaikasta
  - 30 päivän korvaukseton määräaika, jos työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa
  - korvaukseton määräaika alkaa 30 päivän kuluttua työstä kieltäytymisestä
- **sovellettaisiin myös työhön, jota työnhakija on hakenut täyttääkseen työnhakuvelvollisuuden ja johon hän tulee valituksi**
- **varmasta työpaikasta kieltäytymistä ei enää otettaisi huomioon menettelyn toistuvuutta (työssäolovelvoitteen asettamista) arvioitaessa**

Mallin toimeenpanosta

- Mallin henkilöstöresurssit ovat TE-toimistojen ja kokeilukuntien käytössä tammikuussa 2022
- Tarkoituksena on, että TE-toimistot ja kokeilukunnat toteuttaisivat työnhakijan palveluprosessia alkuvuonna 2022 nykyisen lainsäädännön pohjalta siten, että kaikilla työttömillä olisi ajantasainen työllistymissuunnitelma
- Ohjeistus: Lain soveltamisohjeet vuoden 2022 alkupuolella
- Mallin edellyttämät muutokset tehdään nykyiseen URA-asiakastietojärjestelmään
- TE-toimistojen ja kuntakokeilujen asiantuntijoiden perehdytys- ja valmennusohjelmat (KEHA-keskus)
- POMAn aluekierrokset, maaliskuu 2022

Mallin toimeenpanon kannalta kriittisiä kysymyksiä

- **Varattujen henkilö- ja muiden resurssien (mm. toimitilat) riittävyys**
- **Palveluiden kysynnän kasvu; miten seurataan ja kyetään vastaamaan kasvuun**
- **Muiden samanaikaisten muutosten vaikutukset**
  - Työllisyyden edistämisen kuntakokeilut
  - TE-palvelut 2024 -uudistus
- **Tietojärjestelmien kehittäminen**
  - Uudistus asettaa vaatimuksia tietojärjestelmien toiminnallisuuksille ja digitaalisille työvälineille
- **Henkilöstön rekrytointi**
- **Henkilöstön perehdytys lainsäädännön soveltamiskäytäntöihin**